

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018

I. Wstęp.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018, zwany dalej "Programem", obejmuje działania w zakresie zintegrowanego systemu profilaktycznego, interwencyjnego i naprawczego wobec niekorzystnych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, ich realizacja prowadzona jest w postaci Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez radę miasta. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, z uwzględnieniem Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku, określa podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz źródła finansowania.

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym mieście, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i ich rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całe środowisko.

W Polsce podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487).

Ustawa określa kierunki polityki Państwa wobec problemu alkoholu. Kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje także dziedzinę promocji reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego, oraz wskazuje kompetencje i zadania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uwzględnia wiele aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej. Konieczne jest uświadamianie sobie, że problemy związane z alkoholem dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują różne szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne) zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością, jak i te niewymierne (cierpienie i ból). Należy zdawać sobie sprawę z tego, że szkody te dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Dlatego "polityka alkoholowa powinna obchodzić wszystkich" i należy wciąż doskonalić i rozwijać lokalne systemy rozwiązywania problemów alkoholowych.

W związku z tym, celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych

problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących problemów poprzez tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspakajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczenie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych i szkód z nimi związanych nie może mieć charakteru jednorazowej, choćby dynamicznej kampanii - musi być stałym elementem podejmowania cyklicznych działań na różnych poziomach życia społecznego poprzez administrację rządową na szczeblu wojewódzkim, a szczególnie na poziomie, który jest fundamentem życia społecznego, a więc samorządu gminnego.

Świadomość wagi problemów alkoholowych pozwoli pamiętać, że jakość życia w społeczności lokalnej wyznaczają nie tylko nowe drogi, oczyszczalnie ścieków, centra handlowe i szkoły, ale również środowisko rodzinne, lokalne i zawodowe wolne od negatywnych konsekwencji picia alkoholu.

II. Cele Programu :

1. Analiza problemów alkoholowych oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu,
2. Ograniczenie dostępności alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym,
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – diagnoza występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz usprawnianie systemu jej przeciwdziałania,
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej dotyczącej wszystkich mieszkańców miasta Hajnówka,
5. Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Program uwzględnia i realizuje powyższe cele i wyodrębnia 5 grup zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony przed przemocą w rodzinie:

1. *Profilaktyka uniwersalna* – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne, adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych i dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźnienia inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

2. *Profilaktyka selektywna* – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowaną biologicznie są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt

przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.

3. *Profilaktyka wskazująca* - ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami, niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych i osób nadużywających substancji psychoaktywnych.

4. Terapia uzależnienia od alkoholu, terapia współuzależnienia, pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików, pomoc ofiarom przemocy domowej,

5. Rehabilitacja – ograniczenie skutków nadużywania alkoholu, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.

IV. Zadania Programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom pijącym w sposób szkodliwy i ryzykowny odpowiedniej oferty terapeutycznej. Działania realizowane w ramach tego zadania będą miały ponadto na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze szkodliwego picia alkoholu, poprawę stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych.

Zadania te będą realizowane poprzez:

1) prowadzenie miejskiego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przez specjalistę psychoterapeutę poprzez następujące działania:

a) motywowanie do podjęcia psychoterapii, w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego,

b) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzorca picia,

c) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.

d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

e) kierowanie osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Pokrycie kosztów sporządzenia opinii przez biegłych, osób wnioskowanych do leczenia odwykowego,

f) posiadanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu miasta i innych instytucji, które mogą się zaangażować w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu,

2) udział w psychoterapii grupowej i indywidualnej jako podstawowej metodzie leczenia w następujących programach:

a) program podstawowy, trwający od 6 do 8 tygodni w oddziałach całodobowych i dziennych

lub ok. 6 miesięcy w placówkach ambulatoryjnych, którego celem jest rozpoznanie uzależnienia, zbudowanie motywacji do leczenia i podjęcia nauki życia na trzeźwo,

b) programy: ponadpodstawowy (utrwalający zmianę) i dalszego zdrowienia (pogłębiony), trwające od czasu ukończenia programu podstawowego, od 12 do 18 miesięcy, których celem jest nauka zapobiegania nawrotom czynnego uzależnienia, nauka radzenia sobie bez alkoholu z emocjami, relacjami, zadaniami życiowymi oraz rozwój osobisty.

3) udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych w formie wykładów, filmów, prelekcji, treningów, rozmów motywacyjnych i warsztatów dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,

4) zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz psychoterapii: podniesienie efektywności usług świadczonych na rzecz mieszkańców, podnoszenie kwalifikacji osób ubiegających się o certyfikat psychoterapeuty,

5) szkolenia podnoszące kwalifikacje dla pracowników punktu konsultacyjnego, pracowników lecznictwa odwykowego, pedagogów szkolnych, kuratorów, policjantów i pracowników świetlicy socjoterapeutycznych,

6) uczestnictwo w ruchach samopomocowych, w mittingach Anonimowych Alkoholików (AA), Al-Anon, DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików) oraz zajęcia organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie, wspieranie i doposażanie miejsc spotkań,

7) wspieranie na terenie miasta placówek lecznictwa odwykowego, w celu prowadzenia efektywnych programów psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia,

8) finansowanie programów psychoterapii uzależnienia dla wybranych grup pacjentów poprzez:

a) finansowanie zajęć terapeutycznych i pozaterapeutycznych dla młodzieży i ich rodziców/opiekunów prowadzonych w ramach programu leczniczego,

b) finansowanie doposażenia placówek na potrzeby prowadzenia programów młodzieżowych - profilaktyka alternatywna,

9) dofinansowanie remontu i adaptacji placówek przeznaczonych do prowadzenia terapii uzależnienia od alkoholu, do prowadzenia sesji psychoterapii indywidualnej i grupowej (doposażenie),

10) zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów uzależnionych i ich rodzin oraz terapeutów uzależnień – książki, broszury, ulotki, czasopisma,

11) wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych,

12) dofinansowanie zajęć rehabilitacyjnych – wyjazdy organizowane przez stowarzyszenia abstynenckie, treningi umiejętności społecznych i programów pomocy psychologicznej realizowanych w klubach abstynenta,

13) prowadzenie telefonu zaufania dla osób mających problemy alkoholowe i ich rodzin, udzielanie porad, kierowanie do profesjonalnej i nieprofesjonalnej pomocy, motywowanie do podjęcia działania oraz udzielanie wsparcia psychologicznego,

14) finansowanie programów psychoterapii uzależnienia dla wybranych grup pacjentów, doposażenie placówek na potrzeby prowadzenia programów.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Celem zadania jest zapewnienie kompleksowej pomocy specjalistycznej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub problemy związane z przemocą – w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej oraz terapii. Zadanie ma na celu podejmowanie działań sprzyjających poprawie funkcjonowania członków rodzin osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, jak również rozwój działań i doskonalenie jakości pomocy udzielanej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniem.

Dostępność do profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność wszystkich innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków rodzin. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi w art. 21 zasadę dobrowolności leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu. Zgodnie z tym przepisem wszelkie odstępstwa od tej zasady mają charakter wyjątkowy. Jednym z wyjątków od zasad dobrowolności jest instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego uregulowana w art. 24-36 ustawy.

Realizacja tego zadania będzie odbywała się poprzez:

1) pomoc dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym:

a) motywowanie osób współuzależnionych do korzystania z pomocy w placówkach terapii uzależnień,

b) przekierowanie uwagi i aktywności życiowej osób współuzależnionych z picia partnera na zaspokojenia własnych potrzeb i potrzeb dzieci,

c) udział w programach psychoterapii dla osób współuzależnionych,

d) wspieranie grup samopomocowych Al-Anon.

2) pomoc dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia terapii (pomoc o charakterze krótkotrwałym),

3) dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną – organizowanie sesji rodzinnych, spotkań konsultacyjnych dla rodzin, terapia par, treningi zachowań, np. komunikacji rodzinnej, umiejętności wychowawczych, bliskości,

4) pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym – jako jedno z priorytetowych zadań Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

5) działanie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego, służącego pomocy dziecku i rodzinie, opartego na zintegrowanych działaniach różnych instytucji (szkoły, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ośrodek pomocy społecznej, poradnia uzależnień, sąd rodzinny, policja, punkty konsultacyjne, świetlica socjoterapeutyczna, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych),

6) wspieranie bieżącej działalności świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,

7) wspieranie zajęć pozalekcyjnych i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, a w szczególności dotkniętych problemem alkoholowym,

8) organizacja różnych form wypoczynku – profilaktyka alternatywna,

9) organizowanie i finansowanie kolonii z elementem socjoterapii dla wyselekcjonowanej grupy dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, przemoc domowa oraz brak podstawowych warunków do prawidłowego funkcjonowania,

10) organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,

11) rozpowszechnianie i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych np. ulotek, broszur, poradników, szczególnie w środowisku szkolnym wśród rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie,

12) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży,

13) prowadzenie medialnej kampanii informacyjnej o możliwości szeroko rozumianej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,

14) organizowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych,

15) organizowanie i finansowanie superwizji oraz konsultacji dla pracowników placówek udzielających pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,

3. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie.

Przemoc domowa zwana również przemocą w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Działanie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie będą realizowane poprzez:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjnego d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie opartego na profesjonalnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową,
- 2) tworzenie lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kuratorami, prokuratorami, sędziami) w celu kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- 4) usprawnianie współpracy, w tym przepływu informacji między przedstawicielami różnych służb, także policji i kuratorskiej służby sądowej, w celu przeprowadzenia szybszej i skuteczniejszej interwencji wobec sprawców przemocy,
- 5) realizacja programów dla rodziców – doskonalenie umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy,
- 6) prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym,
- 7) prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej procedury "Niebieska Karta",
- 8) prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne,
- 9) realizacja i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie,
- 10) przygotowanie lub zakup odpowiednich materiałów informacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (informatory, ulotki, plakaty, książki),
- 11) podnoszenie kompetencji osób do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 12) prowadzenie edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (kampanie i atrakcje edukacyjne)
- 13) zwiększenie dostępności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc – stworzenie oferty, realizacja działań,
- 14) upowszechnianie informacji o prowadzonych działaniach dotyczących sprawców przemocy wobec najbliższych,
- 15) superwizowanie pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych,

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

Celem zadania jest upowszechnianie, wdrażanie oraz poszerzanie oferty profilaktycznej opartej na skutecznych metodach oddziaływań, która będzie uwzględniała działania informacyjno-edukacyjne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z uzależnieniami.

Zadanie to będzie realizowane poprzez:

- 1) wdrażanie i realizacja efektywnych rekomendowanych przez PARPA programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży; współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi,

- 2) angażowanie rodziców w działania profilaktyczne, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (współpraca szkoła - dom),
- 3) tworzenie lokalnych koalicji profilaktycznych prowadzących konsekwentne działania zmierzające do ograniczenia zjawiska sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- 4) wdrażanie programów profilaktyczno - interwencyjnych dla młodzieży upijającej się,
- 5) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży promującej zdrowy tryb życia, mających na celu wzrost świadomości społecznej i wiedzy o zagrożeniach (wykorzystywanie materiałów np. "Zachowaj Trzeźwy Umysł", "Postaw na rodzinę", "Przeciw pijanym kierowcom", "Sprawdź czy twoje picie jest bezpieczne", "Wyhamuj w porę",
- 6) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- 7) realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych, artystycznych i innych jako element oddziaływań profilaktycznych – profilaktyka alternatywna w oparciu o:
  - a) zasady, normy postępowania zapisane w formie regulaminu lub planu zajęć (min. zakaz używek, przeklinania, reguły fair play),
  - b) treningi umiejętności życiowych, uczenie poprzez zabawę rozwiązywania konfliktów, gry fair play, radzenia sobie z trudnymi emocjami, komunikacja w grupie,
  - c) współpraca z rodzicami, angażowanie ich do udziału w zajęciach,
  - d) zatrudnienie animatorów prowadzących szeroko dostępne działania sportowe.
- 8) realizację programów edukacyjno – warsztatowych poprzez zabawę, taniec, oglądanie prezentacji multimedialnych, słuchanie bajek profilaktycznych dla dzieci w wieku przedszkolnym – zakup drobnego sprzętu niezbędnego podczas organizacji zajęć,
- 9) edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, działalność informacyjna oraz współpraca z lokalnymi mediami,
- 10) prenumerata i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji np. "Terapia Uzależnienia i Współzależnienia", "Świat Problemów", "Niebieska Linia", "Trzeźwymi Bądźcie", "Remedium", "Eleuteria" oraz zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych w celu udostępnienia w Bibliotece Miejskiej w Hajnówce oraz dla szkół realizujących programy i kampanie w zakresie profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych,
- 11) promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym i międzynarodowym poprzez udział w konferencjach, seminariach i innych spotkaniach,
- 12) działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych przy współpracy z Policją,
- 13) inicjowanie działań na rzecz systematycznego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy policji oraz straży granicznej w sytuacjach sprzedaży alkoholu bez akcyzy,
- 14) działanie na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na obiektach sportowych; działania mają być nakierowane na zakaz wstępu na teren obiektów sportowych nietrzeźwych kibiców oraz osób wnoszących napoje alkoholowe,
- 15) edukację publiczną w zakresie problematyki alkoholowej poprzez:
  - a) tworzenie miejsc informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie miasta w zakresie problemów alkoholowych,
  - b) prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych w środowisku lokalnym w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (telewizja, strona internetowa, praca),
  - c) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni trzeźwości, happeningów,

pikników, debat.

16) działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, edukacyjne, interwencyjno-sprawdzające, działania resocjalizacyjne wobec kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości w szczególności przez:

a) prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych "Alkohol i kierowca", "Prawda o alkoholu",

b) nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości,

17) działania na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych poprzez inicjowanie działań na rzecz współpracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w miejscach publicznych – policja.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Celem zadania jest doskonalenie oraz kontynuowanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień. Współpraca ta polegać będzie na wspieraniu finansowym działań realizowanych przez ww. podmioty, które wynikają z potrzeb społeczności lokalnej i mają wpływ na zmniejszenie rozmiaru problemów wynikających z uzależnień.

Zadanie te będzie realizowane poprzez:

1) prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii we współpracy z decydentami i radnymi w ramach wzmacniania zewnętrznego wizerunku gminy, jako aktywnej w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie,

2) powierzenie wykonania zadań dla organizacji pozarządowych, w której statucie znajdują się zapisy określające jej zaangażowanie w rozwiązywanie problemów alkoholowych w zakresie:

a) wspieranie grup samopomocowych oraz sympatyków ruchu trzeźwościowego włącznie z promowaniem postaw abstynenckich,

b) działania podejmowane przez stowarzyszenia i organizacje abstynenckie na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi – promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia dla uzależnionego i jego rodziny,

c) pomoc w utrzymaniu pomieszczeń, w których spotykają się grupy samopomocowe AA, Al-Anon,

d) wspieranie osób uzależnionych oraz dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym,

e) zwiększenie dostępności do profesjonalnej terapii uzależnień, pomocy psychologicznej i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych i ich rodzin,

f) prowadzenie szkoleń oraz zajęć edukacyjno-informacyjnych poświęconych tematyce uzależnień i przeciwdziałania uzależnieniom.

3) kontynuacja zatrudnienia gospodarza Klubu Abstynentów,

4) budowanie systemu współpracy poprzez tworzenie grup zadaniowych składających się z przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogów i wychowawców szkolnych, pracowników służby zdrowia, pracowników ośrodków pomocy społecznej, policji, sądownictwa i organizacji pozarządowych w celu przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie i w środowisku lokalnym,

5) wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz kształtowania pozytywnych wartości społecznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,

6) współorganizacja i finansowanie szkoleń dla instytucji i innych podmiotów, które w zakresie swoich zadań realizują politykę przeciwdziałania patologiom społecznym (podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących programy terapeutyczne i realizujących pracę socjoterapeutyczną przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu).

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie te będzie realizowane poprzez:

- 1) współpracę z Urzędem Celnym oraz innymi instytucjami kontrolnymi w zakresie kontroli punktów sprzedaży z uwzględnieniem prawidłowości składanych oświadczeń o wielkości sprzedaży napojów alkoholowych,
- 2) współpracę Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Komendą Powiatową Policji w Hajnówce,
- 3) podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tj. zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.

7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

8. Instytucje współpracujące w realizacji programu:

- 1) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) Gminne jednostki organizacyjne,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce i Straż Graniczna w Białowieży,
- 4) Sądy Powszechne,
- 5) Kuratorium Oświaty w Białymstoku, szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 6) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce,
- 7) Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 8) Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- 9) Placówki leczenia odwykowego,
- 10) Ośrodki pomocy społecznej,
- 11) Organizacje pozarządowe,
- 12) Kluby abstynentów,
- 13) Kluby sportowe.

V. Finansowanie programu.

Na sfinansowanie zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczają się opłaty pobierane za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wydatki związane z realizacją programu są planowane w budżecie miasta i zamieszczone w rozdz. 85153 "Zwalczanie narkomanii" w kwocie 20.000 zł. oraz w rozdz. 85154 "Przeciwdziałanie alkoholizmowi" w wysokości 500.000 zł.